

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 5 stycznia 2016 r. skierowanym przeciwko I. W. Poczta Polska Spółka Akcyjna z (...) w W. reprezentowana przez radcę prawnego wniosła o zasądzenie od pozwanej I. W. na rzecz powoda:

1. kwoty 80.000,00 zł wraz z odsetkami od 24 czerwca 2015 r. do dnia zapłaty tytułem odszkodowania,
2. kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że pozwana jest pracownikiem powoda od dnia 3 czerwca 1996 r. – pracuje na stanowisku asystent. W dniu 31 maja 2013 r. powódka zawarła z pracownikami Urzędu Pocztowego Ł.-30, a zatem również z pozwaną, umowę o wspólnej odpowiedzialności materialnej za powierzone mienie zarówno znajdujące się w magazynie towarów handlowych, jak i magazynie przesyłek rejestrowanych w Urzędzie Pocztowym Ł.-30, jak i za mienie dostarczone przez powódkę (pracodawcę) w czasie trwania umowy z obowiązkiem wyliczenia się. Pozwana podpisała również w dniu 28 maja 1996 r. oświadczenie o odpowiedzialności materialnej.

W dniu 8 stycznia 2015 r. z Urzędu Pocztowego Ł.-30 w Ł. przy ul. (...) nieustalony sprawca ukradł kwotę 80.000,00 zł. Tego dnia pozwana pracowała w Urzędzie Pocztowym Ł.-30 na południowej zmianie od godz. 14:00 na stanowisku nr 2 jako kasjer kasy głównej. Pozostałość gotówki pozwana przejęła od koleżanki z pierwszej zmiany – pani T. J.. Gotówka przygotowana przez panią T. J. do nadmiaru wynosiła 50.000,00 zł. Pozwana podczas swojej pracy tego dnia obsługiwała klientów placówki pocztowej. Nadmiar gotówki odniosła do kasy pancерnej. Kiedy nie było klientów, pozwana przeliczyła pieniądze. Paczki banknotów pozwana zabezpieczyła opaskami, na których zamieściła przydzielonego pozwanej datownika o cechach *BD* oraz dwa swoje podpisy. Pozwana wbrew instrukcji finansowej dla jednostek organizacyjnych Poczty Polskiej S.A. (...)R.2, nie poprosiła koleżanki o przeliczenie banknotów. Około 19.00 gotówka znajdowała się w kasie pancерnej. Pomiędzy godz. 19:00 a 19:30 pozwana wprowadziła do systemu dane dotyczące gotówki przygotowanej do odesłania nadmiaru i udała się do kasy pancерnej na zaplecze urzędu po gotówkę. Pozwana przyniosła gotówkę – 80.000,00 zł i położyła ją w miejscu do tego nieprzeznaczonym, tj. na półce przy drzwiach prowadzących z sali operacyjnej do poczekalni, obok stanowiska nr 1. Następnie pozwana poszła do pomieszczenia socjalnego po wydruk karty wpłaty. Pozwana wróciła do swojego stanowiska, aby uzupełnić w/w dokument odciskiem datownika i swoim podpisem. Pozwana rozdzieliła wydruk na dwie części – dwa egzemplarze karty wpłaty. W tym momencie pozwana usłyszała jak koleżanka – L. S. powiedziała, że ktoś szybko wybiegł z urzędu. Pozwana sprawdziła, czy gotówka, która została na półce przy drzwiach prowadzących z sali operacyjnej do poczekalni, obok stanowiska nr 1 nadal tam jest. Niestety, okazało się, że gotówki już tam nie było. Pozwana wybiegła przed Urząd Pocztowy, aby sprawdzić czy ktoś nie ucieka. Pozwana nie dostrzegła jednak żadnej podejrzanej osoby i wróciła do (...). Najpierw omyłkowo zadzwoniła na Pogotowie (...). Następnie pozwana o przedmiotowym zdarzeniu powiadomiła na Policję oraz do Naczelnika – pani G. B..

Dodano, że pozwana już wcześniej naruszała przepisy wewnętrzne dotyczące sporządzania nadmiaru kasowego oraz zabezpieczenia gotówki. Niejednokrotnie zdarzało się, że pozwana przynosiła gotówkę z kasy przed zamknięciem urzędu i kładła na półce, w szczególności wtedy, gdy chciała wcześniej wyjść do domu. Pozwana także w styczniu 2015 r. wcześniej przynosiła gotówkę i kładła ją na półce. Z powodu stwierdzonego braku kasowego w wysokości 80.000,00 zł powódka notą księgową nr (...) z dnia 9 czerwca 2015 r. obciążyła pozwaną w/w kwotą i wezwała pozwaną do zapłaty w terminie 14 od dnia wystawienia noty, tj. do dnia 23 czerwca 2015 r.

Pozwana nie uściła w/w należności we wskazanym terminie. Powódka chcąc uniknąć kierowania sprawy na drogę sądową, ponownie wezwała pozwaną do zapłaty kwoty 80.000,00 zł.

Pomimo wezwania pozwana nie uczyniła zadość swojemu obowiązkowi i nie spełniła w/w świadczenia na rzecz powódki.

Wskazano, że postanowieniem z dnia 06.03.2015 r. Prokurator Prokuratury Rejonowej Ł. w Ł., na podstawie art. 305 § 3 i 325e § 2 k.p.k. zatwierdził postanowienie o umorzeniu dochodzenia z dnia 4 marca 2015 r.

W niniejszej sprawie odpowiedzialność pozwanej za powstanie w dniu 8 stycznia 2015 r. w Urzędzie Poczтовым w Ł. braku kasowego w wysokości 80.000,00 zł, zdaniem powoda nie budzi żadnych wątpliwości. Pozwana doskonale znała zakres czynności na stanowisku pracy, ponieważ w dniu 9 maja 2012 r. podpisała dokument zawierający w/w zakres czynności. m.in. do obowiązków pozwanej należała dbałość o bezpieczeństwo obrotu pocztowego, ochronę wartości pieniężnych. Jednocześnie pozwana została poinformowana, iż ponosi służbową, materialną i karną odpowiedzialność za wszelkie szkody wynikłe dla Skarbu Państwa i Poczty Polskiej SA spowodowane działaniem, zaniechaniem lub zaniedbaniem wykonania obowiązków służbowych, określonych wskazanym zakresem zadań oraz innymi przepisami i zarządzeniami. Ponadto, pozwana wykonując obowiązki kasjera kasy głównej, była obowiązana do przestrzegania Instrukcji finansowej dla jednostek organizacyjnych Poczty Polskiej S.A. (...).R.2. Zgodnie z ww. Instrukcją, pracownicy kasowi są obowiązani do przestrzegania szczególnych zasad bezpieczeństwa na stanowisku pracy, w sferze obsługi gotówki i w pomieszczeniach kasowych i kasowo-skarbcowych. Pracownicy kasowi i kasowo-skarbcowi, którzy wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków ze swej winy wyrządzą szkodę, pociągani są m.in. do odpowiedzialności materialnej (§ 39 Instrukcji).

Z powyższego jednoznacznie wynika, że pozwana doskonale wiedziała jak prawidłowo powinna i była wykonywać swoje służbowe obowiązki. Pomimo tego pozwana naruszyła przepisy wewnętrzne dotyczące sporządzania nadmiaru kasowego oraz zabezpieczenia gotówki, co w konsekwencji doprowadziło do wyrządzenia powódce szkody w ww. wysokości. Po pierwsze, pozwana dokonała sporządzenia nadmiaru na S. operacyjnej przed zamknięciem urzędu. Po drugie, pozwana pozostawiła gotówkę bez jakiegokolwiek zabezpieczenia na półce obok drzwi prowadzących z S. operacyjnej do poczekalni (...). Nadto, pozwana nie przestrzegała zasady komisyjności przy sporządzeniu nadmiaru. Te wszystkie okoliczności jednoznacznie wskazują, iż to pozwana ponosi pełną odpowiedzialność za powstanie w Urzędzie Poczтовым Ł.-30 w Ł. w dniu 8 stycznia 2015 r. braku kasowego w wysokości 80.000,00 złotych. Okoliczności faktyczne w niniejszej sprawie jednoznacznie wskazują, iż szkoda powstała z wyłącznie z powodu zaniedbań pozwanej – materialnie odpowiedzialnego pracownika, akt ten zwalnia pozostałych pracowników powódki od odpowiedzialności za niedobór w takim zakresie. Z faktu powierzenia pracownikowi mienia pracodawcy (powódki) wypływa obowiązek dopilnowania tego mienia. Utrata zatem powierzonych mienia przez pozwaną na skutek rażącego niewykonania przez pozwaną obowiązków pracowniczych uzasadnia jej wyłączną odpowiedzialność za niedobór w mieniu pracodawcy powierzonym łącznie kilku pracownikom z obowiązkiem wyciszenia się.

/pozew – k. 2 – 5/

W odpowiedzi na pozew pozwana reprezentowana przez adwokata wniosła o oddalenie powództwa w całości z uwagi na fakt, iż szkoda powstała z przyczyn niezależnych od pozwanej jako pracownika powódki wskutek niezapewnienia przez pracodawcę warunków umożliwiających zabezpieczenie powierzonych mienia. W uzasadnieniu wskazano, że pomieszczenie w którym znajduje się kasa pancerna i które zgodnie z wewnętrznymi regulaminami (...) przeznaczone jest do przeliczania pieniędzy i przygotowania ich do wysyłki, wyposażone jest w zwykłe drzwi, które potencjalny włamywacz mógłby sforsować z wielką łatwością. W pomieszczeniu tym nadto nie ma monitoringu ani możliwości wezwania ochrony. W jego bliskim sąsiedztwie znajduje się tylne wejście do (...), które nie jest zabezpieczone w żaden szczególnie sposób, niezabezpieczone również są okna pomieszczenia, co pozwala obserwować z zewnątrz czynności dokonywane w pomieszczeniu i tym bardziej naraża pracowników na niebezpieczeństwo. W Urzędzie przebywają w ramach jednej zmiany dwie osoby, w końcowych godzinach pracy (...) ruch jest niewielki, zaś układ pomieszczeń w budynku umożliwia potencjalnemu włamywaczowi niedostrzeżone wdarcie się do pokoju z kasą pancerną.

Okoliczności te skłaniały pracowników (...) do nieprzebrzegania procedur przyjętych w Urzędzie. Działanie ich było spowodowane troską o własne bezpieczeństwo, którego dyrekcja (...) nie chroniła w sposób należyty. Pracownicy zawsze liczyli i przygotowywali pieniądze w sali operacyjnej z uwagi na fakt, iż stała obecność kolegi ze zmiany stanowiła pewną gwarancję bezpieczeństwa.

Powszechną praktyką było również składanie składaniem dwóch podpisów na opasce przez jednego pracownika. Wynikało to z przeciążenia pracowników obowiązkami i brakiem czasu na realizację unormowań instrukcji finansowej.

Kluczowe znaczenie dla sprawy ma fakt, iż naczelnik Urzędu miała świadomość uchybień, jakich dopuszczali się pracownicy w celu ochrony własnego bezpieczeństwa. Nigdy jednak nie reagowała w żaden sposób na te uchybienia, nie podejmowała żadnych działań zmierzających do ich eliminacji ani nawet nie zwracała na te uchybienia uwagi pracowników. W tych warunkach należy podnieść z całą stanowczością, iż zaistniała szkoda powstała w wyniku zaniedbań obciążających pracodawcę, co uzasadnia żądanie oddalenia powództwa z uwagi na stuprocentowe przyczynienie powoda do powstania szkody.

Wniesiono nadto o zasądzenie na rzecz pozwanej kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego.

/odpowiedź na pozew – k. 44 – 48/

Na rozprawie w dniu 13 lipca 2016 r. pełnomocnik powoda poparł powództwo i wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego, pełnomocnik pozwanej wniósł o oddalenie powództwa.

/protokół z dnia 13 lipca 2016 r. – 00:38:50 – 00:44:30 – płyta CD – k. 88/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód Poczta Polska Spółka Akcyjna z (...) w W. została zarejestrowana 13 sierpnia 2009 r.

/wypis z KRS – 9 – 13/

Pozwana I. W. jest zatrudniona w Poczcie Polskiej S.A. z siedzibą od 3 czerwca 1996 r. na podstawie umowy o pracę na stanowisku asystenta.

/umowa o pracę z dnia 7.06.1996 r. – k. 30, umowa o pracę z dnia 3.09.1996 r. – k. 31, umowa o pracę z dnia 24.12.1996 r. – k. 32/

I. W. w dniu 28 maja 1996 r. podpisała oświadczenie o odpowiedzialności materialnej, na mocy którego w pkt 1 przyjęła na siebie pełną odpowiedzialność za mienie powierzone w związku z zajmowanym stanowiskiem asystenta. Od obowiązku pokrycia strat pozwana miała być zwolniona w zakresie w jakim udowodni, że niedobór albo uszkodzenie powstały na skutek okoliczności, za które stosownie do obowiązujących przepisów nie może być przypisana wina, w myśl pkt 2 oświadczenia.

/oświadczenie o odpowiedzialności materialnej – k. 14/

Do obowiązków pozwanej I. W. jako pracownika ds. obsługi klienta należy:

- Obowiązki ogólne:

1. Dbłość o dobre imię i prestiż Poczty Polskiej S.A..
2. Rzetelne i sumienne wykonywanie powierzonej pracy.
3. Ścisłe i terminowe rozliczanie się z powierzonych zadań.
4. Właściwa i efektywna organizacja pracy.

Przestrzeganie Regulaminu pracy Poczty Polskiej S.A. oraz ustalonego w zakładzie pracy porządku i dyscypliny pracy oraz przepisów BHP, ochrony przeciwpożarowej i zabezpieczenia obiektu.

6. Przestrzeganie przepisów dotyczących ochrony informacji niejawnych, ochrony danych osobowych, bezpieczeństwa teleinformatycznego, przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu,

7. Realizacja wymagań bezpieczeństwa informacji.

8. Wykonywanie zadań na rzecz obronności, bezpieczeństwa państwa lub bezpieczeństwa powszechnego oraz wewnętrznych aktach prawnych.

9. Stałe podwyższanie swoich kwalifikacji zawodowych.

10. Nastawienie na współpracę z pracownikami Poczty Polskiej S.A. i kształtowanie właściwej atmosfery w miejscu pracy.

Obowiązki i czynności szczególne:

1. Zakres wykonywanych czynności:

a. sprzedaż i realizacja usług pocztowych powszechnych i umownych, filatelistycznych, detalicznych oraz finansowych,

b. sprzedaż towarów handlowych,

c. wprowadzanie do systemów Informatycznych danych dotyczących realizowanych usług oraz wykonywanie innych czynności z wykorzystaniem tych systemów,

d. wykonywanie czynności związanych z obrotem gotówkowym.

e. przyjmowanie reklamacji, skarg i wniosków związanych z realizacją zadań oraz przekazywanie ich do załatwienia według właściwości.

f. sprzedaż i realizacja czynności świadczonych przez Banku (...) S.A.,

g. sprzedaż i realizacja innych usług oferowanych przez Poczta Polska S.A.,

h. opracowywanie przesyłek rejestrowanych i nierejestrowanych do wydania listonoszom w rejonach doręczeń,

i. rozliczanie listonoszy z pobranych do doręczenia przekazów i przesyłek rejestrowanych.

j. przygotowanie odesyłki przed planową odprawą wraz z niezbędnymi dokumentami,

k. dokonanie wymiany poczty, zgodnie z planem odpraw,

l. opróżnianie skrzynek nadawczych listowych znajdujących się przed urzędem.

ł. stemplowanie, segregowanie przesyłek przeznaczonych do odprawy,

m. opracowanie i przygotowanie przesyłek awizowanych do wydania oraz do zwrotu.

2. Dbalność o proces realizacji usług świadczonych przez urząd pocztowy, a w szczególności:

a. o wysoką jakość obsługi klientów,

b. o bezpieczeństwo obrotu pocztowego, ochronę wartości pieniężnych, depozytów i rekwizytów imiennych.

c. zachowanie wskaźników terminowości,

d. wykonywanie czynności finansowych, nadawczych, oddawczych, ekspedycyjno – rozdzielczych z zachowaniem obowiązujących przepisów.

e. właściwe zaopatrzenie i sprzedaż towarów handlowych,

f. realizację nałożonych planów,

g. prowadzenie dokumentacji wynikającej z zadań stanowiska pracy.

3. Kształtowanie pozytywnego wizerunku Poczty Polskiej S.A., a w szczególności:

a. przestrzeganie zasad identyfikacji wizualnej,

b. przestrzeganie (...)

4. Zgłaszanie naczelnikowi lub kierownikowi wszelkich nieprawidłowości stwierdzonych w służbie.

5. Rzetelnie prowadzenie badań statystycznych i innych zleconych przez jednostkę nadrzędną.

6. Realizacja zadań wynikających z funkcji i struktury urzędu macierzystego (w sytuacji pełnienia przez urząd tych funkcji).

7. Pełnienie zastępstwa na stanowisku obsługi klienta w innych urzędach pocztowych.

8. Pełnienie zastępstwa na stanowisku Naczelnika, kierownika zmiany, kontrolera.

9. Wykonywanie innych zadań zleconych przez przełożonego, wynikających z zadań (...).

Pozwana posiada także zakres uprawnień:

1. Odmowa realizacji usługi niezgodnej z obowiązującymi przepisami lub warunkami świadczenia usług,

2. Identyfikacja klienta i weryfikacja jego tożsamości ;j na podstawie dokumentów lub informacji publicznie dostępnych,

3. Wystawianie dokumentów księgowych potwierdzających sprzedaż.

4. Dostęp do stosowanych systemów informatycznych.

Pozwana posiada następujący zakres odpowiedzialności:

1. Za ochronę tajemnicy określonych w odrębnych przepisach i tajemnicy służbowej w ramach wykonywanych obowiązków (o ochronie informacji niejawnych, ochronie danych osobowych oraz w zakresie bezpieczeństwa teleinformatycznego).

2. Za realizację zadań wynikających z zakresu działania jednostki organizacyjnej oraz za rzetelne i terminowe wykonywanie powierzonych zadań.

3. Służbowa, materialna i karna za wszelkie szkody wynikłe dla Skarbu Państwa i Poczty Polskiej S.A., spowodowane działaniem, zaniechaniem działania lub zaniedbaniem wykonania obowiązków służbowych określonych niniejszym zakresem zadań oraz In przepisami i zarządzeniami.

4. Za realizację postanowień Procedury przeciwdziałania przez Poczta Polska S.A. praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.

/zakres czynności na stanowisku pracy z dnia 10 maja 2012 – k. 33 – 34/

Uchwałą nr 378/2010 Zarządu Poczty Polskiej S.A. z dnia 1 grudnia 2010 r. w sprawie Polityki ochrony osób i mienia w Poczcie Polskiej S.A. wprowadzono do stosowania Politykę ochrony osób i mienia w Poczcie Polskiej S.A. stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały. Stosownie do §10 ust. 1 pracownicy Poczty Polskiej S.A. zostali objęci szkoleniem w zakresie ochrony osób i mienia oraz odpowiedzialności za jej naruszenie.

/uchwała w kopercie – k. 81/

Uchwałą nr 39/2011 z dnia 25 stycznia 2011 r. wprowadzono instrukcję finansową dla jednostek organizacyjnych Poczty Polskiej S.A. (...).R.2, która weszła w życie 31 marca 2011 r.

Zgodnie z § 10 ust. 1 instrukcji, wszystkie czynności związane z obrotem wartościami w placówce pocztowej i (...) odbywają się zawsze komisyjnie, tj. w obecności, co najmniej drugiego pracownika w sposób umożliwiający wzajemną obserwację wykonywanych przez nich niezależnych czynności. Zasada ta nie dotyczy pracy kasjera kasy głównej i kasy operacyjnej przy przyjmowaniu wpłat/dokonywaniu wypłat w obecności wpłacającego/wypłacającego.

W myśl ust. 2, obecność drugiego pracownika nie jest wymagana, gdy przebieg czynności, o których mowa w ust. 1 podlega monitorowaniu i rejestrowaniu z wykorzystaniem specjalistycznych urządzeń spełniających wymogi określone w odrębnych przepisach oraz o placówkach z jednoosobową obsadą.

Na mocy §28 instrukcji finansowej, do obowiązków pracownika kasy operacyjnej należy w szczególności:

- 1) pobieranie zaliczki z kasy głównej w granicach ustalonych limitów,
- 2) przechowywanie zgodnie z wymogami bezpieczeństwa przyjętych wartości i przydzielonych rekwizytów imiennych,
- 3) bieżące, systematyczne i chronologiczne ewidencjonowanie wszystkich operacji kasowych z wykorzystaniem aktualnie stosowanego systemu informatycznego, a w przypadku jego awarii o dalszym trybie postępowania decyduje bezpośredni przełożony,
- 4) odprowadzanie w ciągu dnia roboczego nadwyżki gotówki do kasy głównej,
- 5) sukcesywne przekazanie pracownikowi nadzoru do sprawdzenia dowodów i dokumentów kasowych, na podstawie których dokonano wpłat lub wypłat,
- 6) odprowadzenie gotówki do kasy głównej po zakończeniu pracy,
- 7) rozliczenie się po zakończeniu dnia roboczego.

Zgodnie z treścią §30 do obowiązków kasjera kasy głównej należy w szczególności:

- 1) zapewnienie placówce pocztowej optymalnego poziomu gotówki, znaczków pocztowych, druków płatnych,
- 2) przygotowanie i wydawanie zaliczek dla kas operacyjnych oraz służby doręczeń,
- 3) przyjmowanie gotówki z kas operacyjnych,
- 4) wydawanie i uzupełnianie stałych zapasów znaczków i druków płatnych pracownikom kas operacyjnych i służbie doręczeń,
- 5) rozliczanie z gotówki służby doręczeń,
- 6) prowadzenie raportu kasowego,

- 7) przyjmowanie i przekazywanie do (...) pakietów gotówkowych, a w wyznaczonych kasach głównych ich przeliczanie,
- 8) przechowywanie zgodnie z wymogami bezpieczeństwa przyjętych wartości i przydzielonych rekwizytów imiennych,
- 9) rozliczenie się po zakończeniu dnia roboczego,
- 10) sporządzanie/rozbiór przesyłek LW,
- 11) uczestniczenie w wymianie ładunku zawierającego przesyłki LW,
- 12) udział w czynnościach wymagających zastosowania zasady komisyjności.

Zgodnie z treścią §39 pracownicy kasowi/ kasowo-skarbcowi, którzy wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków ze swojej winy wyrządzą szkodę pociągani będą do odpowiedzialności materialnej, karnej i dyscyplinarnej określonej w odrębnych przepisach.

/uchwała – k. 17 – 29/

Wszyscy pracownicy, w tym pozwana zostali zapoznani z w/w instrukcją finansową XR2, która określa role i zadania pracowników kasowych oraz obieg środków finansowych.

/zeznania świadka E. F. z dnia 12 maja 2016 r. – 00:34:04 – 01:02:06 – płyta CD – k. 77/

W dniu 31 maja 2013 r. pomiędzy Poczta Polska S.A. z siedzibą w W. reprezentowaną przez A. D. (...) w Ł. – Centrum (...), a pracownikami zatrudnionymi w Urzędzie Pocztowym (...) T. J., M. J., D. L., B. W. pozwaną I. W. i B. P. została zawarta umowa o wspólnej odpowiedzialności materialnej za powierzone mienie. Na mocy §1 pracodawca powierzył łącznie pracownikom na podstawie inwentaryzacji mienie znajdujące się w magazynie towarów handlowych, magazynie przesyłek rejestrowych w Urzędzie Pocztowym (...) wyszczególnione w spisie inwentaryzacyjnym sporządzonym na dzień: 31 maja 2013 r. do którego pracownicy nie zgłaszają uwag, stanowiącym załącznik do niniejszej umowy oraz mienie, które zostanie dostarczone w czasie trwania umowy przez pracodawcę z obowiązkiem wyliczenia się. Strony, oświadczyły, że zgodnie z §2 ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 października 1974 r. (Dz. U. z 1996 r. nr 143, poz. 663), na przyjęcie wspólnej odpowiedzialności materialnej wyrazili zgodę wszyscy pracownicy zatrudnieni w wymienionym miejscu powierzenia mienia. Pracownicy na mocy § 2 przyjęli wspólną odpowiedzialność materialną za szkody spowodowane niedoborem w powierzonym mieniu z obowiązkiem wyliczenia się. Za szkody spowodowane powstaniem niedoboru w powierzonym mieniu pracownicy ponosili odpowiedzialność w następujących częściach określonych procentowo od wartości powstałej szkody w wysokości:

1. T. J. – 1/7
2. M. J. – 1/7
3. D. L. – 1/7
4. B. W. – 1/7
5. J. S. – 1/7
6. I. W. – 1/7
7. B. P. – 1/7

/umowa o wspólnej odpowiedzialności – k. 15 – 16/

Odpowiedzialność materialna pracowników w Urzędzie Pocztowym jest wspólna, kasjerki mają większy zakres odpowiedzialności.

/zeznania świadka T. J. z dnia 12 maja 2016 r. – 00:09:33 – 00:34:04 – płyta CD – k. 77/

W Urzędzie Pocztowym przy ul. (...), w którym pracuje pozwana, jest osobne pomieszczenie, w którym jest sejf i kasa główna. Tam przechowuje się nadmiar gotówki, pomieszczenie służy do przygotowywania gotówki.

/zeznania świadka E. F. z dnia 12 maja 2016 r. – 00:34:04 – 01:02:06 – płyta CD – k. 77, zeznania świadka E. M. z dnia 12 maja 2016 r. – 01:02:06 – 01:30:21 – płyta CD – k. 77/

Nadto jest drugie pomieszczenie gdzie jest magazyn druków. Z zewnątrz nie widać czynności pracowników. Kraty są w oknach. Od podwórka są drzwi i przedsionek. Jest alarm w pomieszczeniu w drugim przedsionku. Sejf jest zamknięty w trakcie pracy urzędu, klucze ma kasjerka i kierownik bądź naczelnik. Sejf powinien być otwierany komisyjnie, zgodnie z instrukcją finansową.

/zeznania świadka E. M. z dnia 12 maja 2016 r. – 01:02:06 – 01:30:21 – płyta CD – k. 77, zeznania świadka L. S. z dnia 12 maja 2016 r. – 01:30:21 – 01:41:57 – płytach – k. 77, zeznania G. B. z dnia 12 maja 2016 r. – 01:41:57 – 01:59:34 – płyta CD – k. 77, zeznania pozwanej I. W. z dnia 13 lipca 2016 r. – 00:13:25 – 00:37:20 – płyta CD – k. 88/

Zdarzało się, że drzwi od zaplecza urzędu były otwarte, gdyż pracownicy wychodzili na papierosa.

/zeznania świadka A. P. z dnia 12 maja 2016 r. – 01:59:34 – 02:11:42 – płyta CD – k. 77, zeznania pozwanej I. W. z dnia 13 lipca 2016 r. – 00:13:25 – 00:37:20 – płyta CD – k. 88/

A. P. podczas zatrudnienia w urzędzie przy ul. (...) zgłaszała ustnie naczelnikowi uwagi dotyczące bezpieczeństwa placówki. Czynili to także inni pracownicy.

/zeznania świadka A. P. z dnia 12 maja 2016 r. – 01:59:34 – 02:11:42 – płyta CD – k. 77, zeznania świadka A. R. z dnia 12 maja 2016 r. – 02:11:42 – 02:20:20 – płyta CD – k. 77/

Pieniądze placówce przy ul. (...) w ciągu dnia były przechowywane w kasie pancерnej. Z kasy pancерnej pieniądze były brane do odprawy. Odprawę powinny robić dwie osoby. Odprawa odbywa się po zamknięciu urzędu około godziny 20.50. Pieniądze liczyła jedna osoba, następnie druga osoba liczyła pieniądze i sprawdzała pozostałości, nadmiar oraz wpisywała je w raporcie z danego dnia. Raport sporządza się na zmianie popołudniowej. Raport podpisują dwie osoby, ta która go sporządziła i osoba druga sprawdzająca. Nadmiar gotówki zgodnie z instrukcją finansową powinien być liczony po zamknięciu urzędu dla petentów tj. po 19.30. Limit gotówki w kasie głównej to 20.000,00 zł. Kasjer najpierw przyjmuje pieniądze od kasjera pomocniczego, następnie szykuje paczki z pieniędzmi i przynosi pieniądze z sejfu i pakuje w paczki. Do godziny 20.00 kasjerzy robią nadmiar i pieniądze są wynoszone do sejfu. Około godziny 20.50 jest odprawa, przyjeżdżają konwojenci i zabierają jeden lub dwa worki z pieniędzmi. Do worka wkłada się raport, a drugi pozostaje w urzędzie pocztowym. Konwojenci nie wiedzą ile pieniędzy zabierają. Po zabraniu pieniędzy przez konwojentów urząd jest zamykany.

/zeznania świadka T. J. z dnia 12 maja 2016 r. – 00:09:33 – 00:34:04 – płyta CD – k. 77, zeznania G. B. z dnia 12 maja 2016 r. – 01:41:57 – 01:59:34 – płyta CD – k. 77 /

Policzenie gotówki, nadwyżek powinno zawsze odbywać się pomieszczeniu kasowym po zamknięciu urzędu.

/zeznania świadka E. F. z dnia 12 maja 2016 r. – 00:34:04 – 01:02:06 – płyta CD – k. 77, zeznania G. B. z dnia 12 maja 2016 r. – 01:41:57 – 01:59:34 – płyta CD – k. 77/

W styczniu 2015 r. urząd przy ul. (...) był otwarty dla klientów do 19.30. W urzędzie nie ma monitoringu. Jest tam system napadowy, przycisk jest pod każdym stanowiskiem pracy. Ten system jest sprawny i działa. Na drzwiach od środka jest kuleczka, którą pracownicy muszą nacisnąć by otworzyć drzwi.

/zeznania świadka T. J. z dnia 12 maja 2016 r. – 00:09:33 – 00:34:04 – płyta CD – k. 77, zeznania świadka L. S. z dnia 12 maja 2016 r. – 01:30:21 – 01:41:57 – płytach – k. 77, zeznania świadka T. B. z dnia 13 lipca 2016 r. – 00:03:15 – 00:12:06 – płyta CD – k. 88/

Nad przegrodą szklaną pomiędzy salą operacyjną a pomieszczeniem dla klientów nie ma możliwości czegoś sięgnąć. Drzwi pomiędzy salą operacyjną a poczekalnią można otworzyć jedynie od strony sali operacyjnej, nie ma możliwości otwarcia tych drzwi od zewnątrz. Klucz do tych drzwi posiadał także pracownik stanowiska biura usług finansowych – banku pocztowego, który kończył pracę o godzinie 19.00. Do zdarzenia w dniu 8 stycznia 2015 r. nie zdawał on tego klucza.

/zeznania świadka E. F. z dnia 12 maja 2016 r. – 00:34:04 – 01:02:06 – płyta CD – k. 77, zeznania świadka E. M. z dnia 12 maja 2016 r. – 01:02:06 – 01:30:21 – płyta CD – k. 77, zeznania G. B. z dnia 12 maja 2016 r. – 01:41:57 – 01:59:34 – płyta CD – k. 77/

Drzwi pomiędzy salą operacyjną a poczekalnią były czasami otwarte, zdarzało się, że były zepsute. Czasami naprawiał je listonosz A. R..

/zeznania świadka A. R. z dnia 12 maja 2016 r. – 02:11:42 – 02:20:20 – płyta CD – k. 77, zeznania świadka T. B. z dnia 13 lipca 2016 r. – 00:03:15 – 00:12:06 – płyta CD – k. 88, zeznania pozwanej I. W. z dnia 13 lipca 2016 r. – 00:13:25 – 00:37:20 – płyta CD – k. 88/

W dniu 8 stycznia 2015 r. z Urzędu Pocztowego Ł.-30 w Ł. przy ul. (...) nieustalony sprawca po godzinie 19.00 ukradł kwotę 80.000,00 zł.

/zeznania świadka E. M. z dnia 12 maja 2016 r. – 01:02:06 – 01:30:21 – płyta CD – k. 77/

Tego dnia I. W. pracowała w Urzędzie Pocztowym Ł.-30 na popołudniowej zmianie od godz. 14:00 do 21.00 jako kasjer kasy głównej. Około 19.00 gotówka znajdowała się w kasie pancерnej. Pomiędzy godz. 19:00 a 19:30 pozwana wprowadziła do systemu dane dotyczące gotówki przygotowanej do odesłania nadmiaru i udała się do kasy pancерnej na zaplecze urzędu po gotówkę. Pozwana przyniosła gotówkę – 80.000,00 zł i położyła ją na półce przy drzwiach prowadzących z sali operacyjnej do poczekalni, obok stanowiska nr 1. Następnie pozwana poszła do pomieszczenia socjalnego po wydruk karty wpłaty. Nikogo nie było w tym czasie na sali. W tym czasie koleżanka L. S. siedziała przy stanowisku paczkowym przy drzwiach. W tym momencie pozwana usłyszała jak L. S. powiedziała, że ktoś szybko wybiegł z urzędu. Pozwana sprawdziła, czy gotówka, która została na półce przy drzwiach prowadzących z sali operacyjnej do poczekalni, obok stanowiska nr 1 nadal tam jest. Niestety, okazało się, że gotówki już tam nie było.

/zeznania świadka E. M. z dnia 12 maja 2016 r. – 01:02:06 – 01:30:21 – płyta CD – k. 77, zeznania świadka L. S. z dnia 12 maja 2016 r. – 01:30:21 – 01:41:57 – płytach – k. 77, zeznania pozwanej I. W. z dnia 13 lipca 2016 r. – 00:13:25 – 00:37:20 – płyta CD – k. 88/

Pozwana o przedmiotowym zdarzeniu powiadomiła na Policję.

/zeznania świadka E. F. z dnia 12 maja 2016 r. – 00:34:04 – 01:02:06 – płyta CD – k. 77, zeznania świadka E. M. z dnia 12 maja 2016 r. – 01:02:06 – 01:30:21 – płyta CD – k. 77/

I. W. w ramach swoich obowiązków dopuściła się nieprawidłowości w dniu 8 stycznia 2015 r. tj. policzoną gotówkę z kasy pancерnej przyniosła na salę operacyjną zanim placówka została zamknięta dla petentów.

/zeznania świadka E. F. z dnia 12 maja 2016 r. – 00:34:04 – 01:02:06 – płyta CD – k. 77/

Zdarzało się także wcześniej, że pozwana gotówkę przynosiła na salę operacyjną w trakcie godzin pracy urzędu.

/zeznania świadka E. M. z dnia 12 maja 2016 r. – 01:02:06 – 01:30:21 – płyta CD – k. 77, zeznania pozwanej I. W. z dnia 13 lipca 2016 r. – 00:13:25 – 00:37:20 – płyta CD – k. 88/

Pozostali pracownicy z powodu presji czasu, naczelnika także przygotowywali nadmiar gotówki na sali operacyjnej podczas godzin otwarcia urzędu dla petentów.

/zeznania świadka A. P. z dnia 12 maja 2016 r. – 01:59:34 – 02:11:42 – płyta CD – k. 77, zeznania świadka A. R. z dnia 12 maja 2016 r. – 02:11:42 – 02:20:20 – płyta CD – k. 77, zeznania pozwanej I. W. z dnia 13 lipca 2016 r. – 00:13:25 – 00:37:20 – płyta CD – k. 88 /

W wyniku zdarzenia w styczniu 2015 r. przeprowadzono kontrolę w Urzędzie Pocztowym przy u. (...) w Ł. w okresie od 10 do 30 stycznia 2015 r. W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowości:

1. Sporządzanie nadmiaru na sali operacyjnej przed zamknięciem urzędu – w dniu 8 stycznia 2015 r. pomiędzy godz. 19:00 a 19:30, gotówka w kwocie 80.000,- zł /łącznie 9 paczek zabezpieczonych gumką recepturką, w tym 7 paczek banknotów o nominale 100,- zł I 2 paczki banknotów o nominale 50,- zł/ pozostawiona bez zabezpieczenia na półce obok drzwi prowadzących z sali operacyjnej na poczekalnię urzędu – odpowiedzialny asystent UP (...), ST. kasa główna, I. W..

2. Nie przestrzeganie zasady komisyjności przy sporządzaniu nadmiaru – odpowiedzialny asystent UP (...), ST. kasa główna, I. W..

3. Nie przestrzeganie Wytycznych do Polityki ochrony osób i mienia gospodarka kluczami oraz kodami dostępu do obiektów, pomieszczeń i urzędzeń Poczty Polskiej S.A nie ujęcie w „Ewidencji kluczy wydanych do obiektów/pomieszczeń/urzędzeni PP” klucza od zamka drzwi prowadzących z sali operacyjnej na poczekalnię urzędu oraz wydanie w/w klucza bez pokwitowania asystentowi - doradcy klienta (...) M. L. – odpowiedzialny - Naczelnik G. B..

4. Nie przestrzeganie Wytycznych do polityki ochrony osób i mienia w Poczcie Polskiej S.A. Organizacja ruchu osobowo-materiałowego:

- nie prowadzenie Ewidencji wejść/wyjść do/z placówki pocztowej – odpowiedzialny Naczelnik p G. B.;

- brak wykazów osób uprawnionych oraz imiennego wykazu osób upoważnionych do wstępu do UP (...) – urząd posiada jedynie „Wykaz upoważnionych inkasentów (...) W. SO Łódź do pobierania/zdawania wartości pieniężnych w formie zamkniętej” -odpowiedzialny Naczelnik G. B..

5. Nie sporządzanie specyfikacji /karty wpłaty/ gotówki przekazywanej w pozostałości kasowej urzędu - odpowiedzialni: kasjerzy urzędu, za nadzór Naczelnik G. B..

Wydano następujące zalecenia pokontrolne:

1.Obciążenie asystenta UP (...), I. W. kwotą zł 80.000,00 zł z tytułu braku kasowego powstałego w dniu 8 stycznia 2015 r., w wyniku kradzieży niezabezpieczonej gotówki przygotowanej do odesłania nadmiaru.

2. Rozważenie wyciągnięcia stosownych konsekwencji służbowych w stosunku do asystenta UP (...), p. I. W., odpowiedzialnej za nie przestrzeganie przepisów w zakresie sporządzania nadmiaru kasowego oraz niezabezpieczeni gotówki w dniu 8 stycznia 2015 r.,

3. Zobowiązanie i dopilnowanie pracowników do prawidłowego sporządzania nadmiarów, zgodnie z Instrukcją X.R.2 § 62 – 74, 132 – 148 – odpowiedzialny Naczelnik G. B..

4. Zobowiązanie i dopilnowanie pracowników do sporządzania specyfikacji gotówki przekazywanej w pozostałości kasowej – odpowiedzialny Naczelnik G. B..

5. Przestrzeganie Wytycznych do polityki ochrony osób i mienia w Poczcie Polskiej S.A. organizacja ruchu osobowo-materiałowego oraz gospodarka kluczami oraz kodami dostępu do obiektów, pomieszczeń i urzędzeń Poczty Polskiej S.A. odpowiedzialny Naczelnik, G. B., w zakresie:

- bieżącego prowadzenia ewidencji wejść/wyjść do/z placówki pocztowej;

- uzyskania W. osób uprawnionych oraz Imiennego wykazu osób upoważnionych do wstępu do UP ŁÓDŹ 30;

- ujęcie w „Ewidencji kluczy wydanych - przyjętych do obiektów/pomieszczeń/urzędzeń PP” klucza od zamka drzwi prowadzących z sali operacyjnej na poczekalnię urzędu oraz wydanie w/w klucza za pokwitowaniem asystentowi – doradcy klienta (...) Region Centralny (...).

6. Rozważenie wyciągnięcia stosownych do pozostałych, odpowiedzialnych za wskazane nieprawidłowości pracowników.

/raport oceny zgodności w kopercie – k. 81/

Notą księgową nr (...) z dnia 9 czerwca 2015 r. powód Poczta Polska obciążył pozwaną I. W. kwotą 80.000,00 zł z tytułu niespłaconego braku kasowego z dnia 8 stycznia 2015 r. termin płatności – 14 dni od dnia wystawienia niniejszej noty.

/nota księgowa – k. 35/

Pozwana otrzymała notę księgową w dniu 10 czerwca 2015 r.

/potwierdzenie odbioru – k. 36/

Następnie powód wezwał pozwaną do zapłaty kwoty 80.000,00 zł w terminie do 23 czerwca 2015 r.

/wezwanie do zapłaty – k. 37/

Pozwana odebrała wezwanie do zapłaty w dniu 6 sierpnia 2015 r.

/potwierdzenie odbioru – k. 38/

Postanowieniem z dnia 4 marca 2015 r. umorzono postępowanie w przedmiocie zaboru w celu przywłaszczenia pieniędzy w kwocie 80.000,00 zł na szkodę Poczty Polskiej to jest o czyn z art. 278 §1 kk wobec niewykrycia sprawcy przestępstwa.

/postanowienia – k. 39 – 40, zeznania świadka E. F. z dnia 12 maja 2016 r. – 00:34:04 – 01:02:06 – płyta CD – k. 77/

Ubezpieczyciel nie wypłacił pieniędzy z ubezpieczenia, gdyż ocenił, że szkoda powstała w wyniku zaniedbań dokonanych przez pracowników.

/zeznania świadka E. F. z dnia 12 maja 2016 r. – 00:34:04 – 01:02:06 – płyta CD – k. 77, decyzja ubezpieczeniowa w kopercie – k. 81/

Sąd ustalił w/w stan faktyczny w oparciu o zeznania pozwanej I. W. oraz świadków T. B., T. J., E. F., E. M., L. S., G. B., A. P., A. R. oraz zebrany w sprawie materiał dowodowy w postaci dokumentów.

Sąd odmówił wiary świadkom G. B. co do faktu, że nie wiedziała ona, że pracownicy przygotowywali nadmiar gotówki na sali operacyjnej podczas godzin otwarcia urzędu dla petentów oraz T. J., która wskazała, że nigdy nie przygotowywała nadmiaru gotówki na sali operacyjnej podczas godzin otwarcia urzędu dla petentów, gdyż są one

sprzeczne z zeznaniami pozwanej i świadków A. P., byłego pracownika, która podała, że pracownicy przygotowywali nadmiar gotówki wbrew instrukcji finansowej z powodu presji czasu, presji naczelnika oraz A. R. – listonosza, który widział, że pracownicy liczą pieniądze na sali operacyjnej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo jest zasadne.

Podstawa prawna odpowiedzialności pozwanej względem powoda opiera się na postawie art. 124 k.p. oraz 125 §2 zd. 2 k.p.

Na mocy art. 124 § 1 k.p. pracownik, któremu powierzono z obowiązkiem zwrotu albo do wyliczenia się pieniądze, papiery wartościowe lub kosztowności, narzędzia i instrumenty lub podobne przedmioty, a także środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie robocze, odpowiada **w pełnej wysokości** za szkodę powstałą w tym mieniu.

Stosownie do treści art. 124 § 2 k.p. pracownik odpowiada w pełnej wysokości również za szkodę w mieniu innym niż wymienione w § 1, powierzonym mu z obowiązkiem zwrotu albo do wyliczenia się.

Zgodnie zaś z art. 124 § 3 k.p. od odpowiedzialności określonej w § 1 i 2 pracownik może się uwolnić, jeżeli wykáže, że szkoda powstała z przyczyn od niego niezależnych, a w szczególności wskutek niezapewnienia przez pracodawcę warunków umożliwiających zabezpieczenie powierzonego mienia.

W myśl art. 125 § 1 k.p., na zasadach określonych w art. 124 pracownicy mogą przyjąć wspólną odpowiedzialność materialną za mienie powierzone im łącznie z obowiązkiem wyliczenia się. Podstawą łącznego powierzenia mienia jest umowa o współodpowiedzialności materialnej, zawarta na piśmie przez pracowników z pracodawcą.

Stosownie do treści §2 art. 125 k.p., pracownicy ponoszący wspólną odpowiedzialność materialną odpowiadają w częściach określonych w umowie. **Jednakże w razie ustalenia, że szkoda w całości lub w części została spowodowana przez niektórych pracowników, za całość szkody lub za stosowną jej część odpowiadają tylko sprawcy szkody.**

Na wstępie rozważań należy wskazać, że pomimo zawarcia umowy o wspólnej odpowiedzialności pracowników Poczty Polskiej S.A. za mienie powierzone to jednak zdaniem Sądu nie budzi wątpliwości fakt, że szkoda powstała w mieniu pracodawcy w wyniku zaniedbania obowiązków pracowniczych przez pozwaną i tylko ona ponosi odpowiedzialność za jej powstanie i tym samym to na niej spoczywa obowiązek jej naprawienia.

Unormowana art. 125 § 2 k.p. współodpowiedzialność materialna dopuszcza możliwość obciążenia pracownika materialnie odpowiedzialnego w granicach szerszych niż przewiduje umowa o współodpowiedzialności majątkowej, o ile wykazane zostaje, że szkoda w tych szerszych granicach została spowodowana wyłącznie przez tego pracownika (por. wyrok SN z 4 sierpnia 1977 r., IV PR 184/77).

Zgodnie z wyrokiem SN z dnia 18 maja 2010 r., (III PK 73/09), przesłanką art. 125 § 2 k.p. jest ustalenie, że szkoda w całości lub w części "została spowodowana" przez niektórych "pracowników". Potrzebne jest w szczególności skonkretyzowanie związku przyczynowego pomiędzy zachowaniem się (zaniedbaniami) pracownika, a szkodą.

Odpowiedzialność pracownika za szkodę powstałą w mieniu powierzonym jest uregulowana na częściowo odmiennych zasadach niż odpowiedzialność za szkodę powstałą w innym mieniu niż powierzone pracownikowi. Pracownik w odpowiada za szkodę w mieniu powierzonym **w jej pełnej wysokości** zarówno wtedy, gdy szkoda została wyrządzona z winy umyślnej, jak i wtedy, gdy została wyrządzona z winy nieumyślnej, natomiast pełna wysokość szkody obejmuje rzeczywistą stratę i utracone korzyści.

Odpowiedzialność z artykułu 124 k.p. dotyczy każdego mienia pracodawcy, powierzonego pracownikowi z obowiązkiem zwrotu lub do wyliczenia się.

Przesłankami odpowiedzialności na podstawie tego przepisu są: prawidłowe powierzenie pracownikowi mienia, szkoda w tym mieniu, wina pracownika i związek przyczynowy między szkodą a naruszeniem obowiązku pieczy, a w konsekwencji zwrotu pieniędzy lub niewyliczenia się z nich.

Przepis art. 124 § 3 k.p. wprowadza dodatkowo **domniemanie odpowiedzialności pracownika**, z czego wnioskować należy, że pracodawcę obciąża dowód tylko dwóch okoliczności wskazanych w § 1: prawidłowego powierzenia mienia oraz nierozliczenia się z niego przez pracownika, czyli szkody i jej wysokości.

Zatem dokonując badania czy w konkretnym stanie faktycznym pracodawca może korzystać z dobrodziejstwa wskazanego domniemania, w ***pierwszej kolejności należy ustalić istnienie koniecznych przesłanek odpowiedzialności pracownika w trybie art. 124 k.p., czyli prawidłowego powierzenia mienia w warunkach umożliwiających rozliczenie się z tego mienia oraz nierozliczenie się przez pracownika z powierzonego mienia.***

Jak wynika wprost z powyższych przepisów pracownik nie ponosi odpowiedzialności za mienie powierzone, jeżeli nie powierzono mu prawidłowo mienia w warunkach umożliwiających dopilnowanie go - i odwrotnie, ponosi ją gdy mienie zostało prawidłowo powierzone i pracodawca stworzył odpowiednie warunki do jego strzeżenia.

Powierzenie mienia polega na wydaniu mienia przez pracodawcę w sytuacji umożliwiającej pracownikowi jego zwrot lub wyliczenie się.

Ustawodawca nie określił bliżej, kiedy następuje powierzenie pracownikowi mienia z obowiązkiem zwrotu lub dokonania rozliczenia. Na podstawie analizy przepisów o odpowiedzialności pracownika za szkodę w mieniu powierzonym można jednak sformułować ogólne warunki prawidłowego powierzenia mienia:

- 1) pracownik musi wyrazić zgodę na powierzenie mu mienia z obowiązkiem zwrotu lub dokonania rozliczenia;
- 2) mienie musi zostać wydane pracownikowi w taki sposób, aby mógł sprawdzić jego stan ilościowy i jakościowy, objąć je w posiadanie i sprawować nad nim pieczę.

Zgoda pracownika na przyjęcie odpowiedzialności za mienie powierzone może wynikać bądź z faktu zawarcia umowy o pracę na stanowisku, z którym związana jest odpowiedzialność materialna za powierzone mienie, bądź z faktu przyjęcia określonego składnika mienia pracodawcy do używania i sprawowania nad nim pieczy (Celeda Ryszard, Florek Ludwik, Gonera Katarzyna, Goździewicz Grzegorz, Hintz Anna, Kijowski Andrzej, Pisarczyk Łukasz, Skoczyński Jacek, Wagner Barbara, Zieliński Tadeusz Komentarz do art.124 Kodeksu pracy).

W związku z tym, że sposób powierzenia mienia nie został określony przepisami, może się ono zatem dokonać poprzez bezpośrednie jego wręczenie (oddanie w posiadanie) lub ***upoważnienie pracownika do objęcia go w posiadanie od osób trzecich. Jedynym wymogiem prawidłowego powierzenia mienia jest to, by znany był jego rodzaj i (lub) wartość oraz by pracownik miał możliwość sprawowania nad nim pieczy. Znaczenie ma nie tyle formalne dokonanie "powierzenia" określonego mienia, co raczej faktyczne przekazanie pracownikowi mienia i przejęcie przez pracownika pieczy nad tym mieniem*** (wyrok Sądu Najwyższego z 26 marca 2009 roku II PK 241/08).

W sytuacji gdy pracodawca nie wykaże prawidłowego powierzenia mienia, to nie może skutecznie dochodzić odszkodowania na podstawie art. 124 k.p. Nie wyłącza to jednakże możliwości ponoszenia przez pracownika odpowiedzialności w przypadku wadliwego powierzenia mienia według zasad art. 114-122 rozdziału I k.p. (pkt II wytycznych SN – uchwała z dnia 29 grudnia 1975 r. V PZP 13/1975; OSNC 1976/2/19).

W niniejszym postępowaniu pozwana nie kwestionuje faktu powierzenia jej mienia przez powoda.

Z powyższego należy uznać, że przesłanka warunkująca odpowiedzialność pozwanej w pełnej wysokości za mienie powierzone w postaci prawidłowego powierzenia tego mienia została spełniona.

Kolejna przesłanka warunkująca odpowiedzialności pracownika za mienie powierzone polega na **nierozliczeniu się przez pracownika z powierzonego mienia, czyli powstanie szkody po stronie pracodawcy.**

Kodeks pracy nie zawiera definicji szkody, ale powszechnie przyjmuje się, że jest to uszczerbek w mieniu pracodawcy, przejawiający się w różnicy między aktualną wartością majątku a wartością, jaką posiadałby ten majątek, gdyby zdarzenie nie nastąpiło. Nie jest szkodą zmniejszenie się wartości danej rzeczy (surowca, maszyny, towaru, itd.) w wyniku jej normalnego zużycia bądź naturalnego ubytku jej wagi czy ilości (jeżeli zmniejszenie takie mieści się w ramach tzw. norm zużycia lub norm ubytków naturalnych).

Szkoda wynika z niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków pracowniczych musi mieć charakter majątkowy. Może ona polegać na zmniejszeniu aktywów pracodawcy, bądź zwiększeniu jego pasywów np. obowiązek zapłaty kary umownej za niewywiązanie się z umowy w terminie. W prawie pracy szkoda oznacza rzeczywistą stratę, czyli faktyczny efektywny uszczerbek w majątku pracodawcy ustalony wg kosztów przez niego poniesionych albo szkodę „w pełnej wysokości”, czyli uszczerbek obejmujący zarówno rzeczywistą stratę, jak i utracone korzyści.

Pozwana w toku postępowania nie kwestionowała, że w dniu 8 stycznia 2015 r. przygotowywała nadmiar gotówki na sali operacyjnej podczas godzin otwarcia urzędu dla petentów, co było niezgodne z instrukcją finansową. Dodała nadto, że została zapoznana z treścią instrukcji finansowej i miała obowiązek się do niej stosować. Nie kwestionowała nadto, że dzięki temu, że zostawiła na sali operacyjnej kwotę 80.000,00 zł – nadmiar gotówki została ona skradziona przez nieustalonego sprawcę i tym samym Poczta Polska poniosła szkodę w wysokości w/w kwoty.

Z ustalonego stanu faktycznego wynika, że po stronie pozwanej doszło do naruszenia obowiązków (bezprawność zachowania). Naruszenie obowiązków pracowniczych następuje wówczas, gdy pracownik działa sprzecznie z ciążącym na nim obowiązkiem lub gdy nie podejmuje działania, mimo że powinien to uczynić. Czyli zachowanie pracownika ocenimy jako bezprawne, gdy narusza on jakikolwiek obowiązek wypływający z umowy o pracę (lub innego aktu kreującego stosunek pracy - art. 2 k.p.), przepisów prawa pracy, zarządzeń, poleceń przełożonych, a nawet ze wskazań wiedzy i metod wykonywania pracy (technologii), czy wreszcie z zasad współzycia społecznego. Czasami do sfery obowiązków pracowniczych musimy zaliczyć wymogi ustanowione normami spoza prawa pracy - np. do obowiązków pracownika na stanowisku kierowcy należy przestrzeganie przepisów i zasad ruchu drogowego.

Wśród wielu obowiązków wskazanych przepisami Kodeksu pracy, istotne znaczenie ma formuła ogólna, nakazująca sumienne i staranne wykonywanie pracy (art. 100 § 1 k.p.).

Naruszenie obowiązków pracowniczych stanowi podstawę odpowiedzialności odszkodowawczej tylko wówczas, gdy pracownik mógł należycie wykonać te obowiązki. Zapewnienie możliwości ich wykonania obciąża pracodawcę. Niedociągnięcia organizacyjne w tym przedmiocie, objęte są ryzykiem prowadzenia zakładu, którego nie można przenieść na pracownika.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy zauważyć, iż strona powodowa wykazała jako bezprawne zachowanie pozwanej: przygotowywanie nadmiaru gotówki na sali operacyjnej urzędu pocztowego podczas godzin otwarcia placówki dla petentów zamiast w miejscu do tego przeznaczonym po zamknięciu urzędu dla klientów. W ocenie Sądu, zgromadzony w sprawie materiał dowodowy daje podstawy do przypisania pozwanej wskazanych zachowań, kwalifikując je jako niewykonywanie lub nienależyte wykonywanie obowiązków pracowniczych.

Nadto trzeba zauważyć, że pozwana w swoich zeznaniach wskazywała na zaniedbania po stronie pracodawcy dotyczących bezpieczeństwa w placówce pocztowej jednakże, to nieprawidłowe zachowanie pozwanej I. W. przyczyniło się do powstania szkody w mieniu powoda w kwocie 80.000,00 zł.

Wskazać należy, że w przedmiotowym postępowaniu to na stronie powodowej, stosownie do treści art. 6 k.c. w związku z art. 300 k.p., ciążył obowiązek udowodnienia prawidłowego powierzenia mienia oraz nierozliczenia się pracownicy z powierzonych pieniędzy. W związku z niekwestionowaniem przez pozwaną prawidłowości powierzenia mienia należało uznać tą przesłankę odpowiedzialności za mienie powierzone za spełnioną. Odnośnie drugiej przesłanki - powód wykazał, że dzięki niewłaściwemu wykonywaniu obowiązków pracowniczych po stronie powoda powstała szkoda materialna w kwocie 80.000,00 zł. Tak więc wobec wykazania przez powoda powyższych przesłanek może on skutecznie dochodzić odszkodowania na podstawie art. 124 k.p. i art. 125 k.p.

W art. 124 § 3 k.p. ustawodawca wprowadził domniemanie prawne winy pracownika. Domniemanie prawne stanowi szczególnego rodzaju normę prawną, która składa się z przesłanki i wniosku domniemania. Ta norma nakazuje uznać bez przeprowadzania dowodu fakt określony we wniosku domniemania, jeżeli zostanie udowodniony fakt stanowiący przesłankę domniemania. Przesłanką domniemania ustanowionego w art. 124 § 3 jest powstanie szkody wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania przez pracownika zobowiązania zwrotu lub rozliczenia się z powierzonego mienia. Jeżeli ta przesłanka jest spełniona, art. 124 § 3 nakazuje uznać, że naruszenie zobowiązania jest następstwem okoliczności zależnych od pracownika, a więc okoliczności przez niego zawinionych. Pracownik może uwolnić się od odpowiedzialności, jeżeli wykaże, że szkoda powstała z przyczyn od niego niezależnych, czyli bez jego winy, co może polegać na wykazaniu konkretnej okoliczności, która spowodowała niewykonanie zobowiązania, za którą nie ponosi winy, jak również na wykazaniu dochowania należytej staranności przy wykonywaniu pieczy nad powierzonym mieniem. Tym samym przeprowadzenie przez pracownika dowodu, że nie ponosi winy za powstanie szkody w powierzonym mieniu, jest wystarczające do uwolnienia się od odpowiedzialności pracownika. Odpowiedzialność pracownika za szkodę jest ograniczona do następstw normalnego działania lub zaniechania i jest to jedyne wprowadzone przez prawo wartościowanie przyczyn powstania szkody. Jeżeli działanie lub zaniechanie pracownika jest jedną z przyczyn powstania szkody w mieniu powierzonym i pozostaje z tą szkodą w adekwatnym związku przyczynowym, to nie może dojść do wyłączenia odpowiedzialności za szkodę w mieniu powierzonym (Celeda Ryszard, Florek Ludwik, Gonera Katarzyna, Goździewicz Grzegorz, Hintz Anna, Kijowski Andrzej, Pisarczyk Łukasz, Skoczyński Jacek, Wagner Barbara, Zieliński Tadeusz Komentarz do art.124 Kodeksu pracy).

Kodeks pracy nie definiuje pojęcia winy. Zdecydowane rozróżnienie winy i bezprawności, a przy tym traktowanie niestaranności czy niesumienności jako przejawów bezprawności pracowniczej, nie pozwala na jednoczesne stosowanie tych czynników jako kryteriów oceny winy. Przypisanie winy oznacza ujemną ocenę procesu podjęcia decyzji bądź treści aktu woli pracownika wyrządzającego szkodę. Ocena ta dotyczy stosunku psychicznego pracownika do skutków jego zachowania się, czyli szkody, a nie stosunku do obowiązków pracowniczych.

Przepisy obligują do wyodrębniania rodzajów winy (umyślna i nieumyślna) oraz jej stopniowania. Wina umyślna istnieje wówczas, gdy pracownik, naruszając obowiązki, bądź chce wyrządzić szkodę w mieniu pracodawcy (zamiar bezpośredni), bądź przewiduje możliwość spowodowania szkody i godzi się na to (zamiar ewentualny - pkt VIII wytycznych SN). Natomiast wina nieumyślna pracownika może polegać na lekkomyślności - gdy bezpodstawnie przypuszcza, że uniknie wyrządzonej szkody, lub na niedbalstwie - gdy nie przewiduje wyrządzenia szkody, mimo że mógł i powinien przewidzieć nastąpienie tego skutku. Ocena bezpodstawności przypuszczenia co do uniknięcia wyrządzenia szkody oraz możliwości przewidzenia jej wyrządzenia, jest dokonywana z uwzględnieniem indywidualnych cech pracownika. Obejmuje to w szczególności poziom jego wykształcenia, doświadczenia zawodowego, rozwoju umysłowego lub wieku.

Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 1999 r. I PKN 73/99 (OSNP 2000/18/680) ujawnienie niedoboru kasowego w sytuacji, gdy pracodawca zapewnił warunki zabezpieczenia powierzonych pieniędzy, łączy się z domniemaniem zawinionego wyrządzenia szkody przez pracownika materialnie odpowiedzialnego (art. 124 § 1 pkt 1 k.p.).

Nadto w sentencji wyroku Sądu Najwyższego z 14 maja 1998 roku I PKN 79/98 (OSNP 1999/11/357) wskazano, że jeżeli zawinione zachowanie pracownika było zasadniczą przyczyną powstania szkody, to nie może się on bronić zarzutem, że szkoda powstała z przyczyn od niego niezależnych (art. 124 § 3 KP).

Z powyższych orzeczeń wynika, że w ustalonym stanie faktycznym pozwana nie mogła uwolnić się od odpowiedzialności wykazując, że szkoda powstała z przyczyn niezależnych od niej, a w szczególności na skutek niezapewnienia przez pracodawcę warunków umożliwiających zabezpieczenie powierzonego mienia. Wskazać należy, że w świetle poczynionych ustaleń faktycznych pozwana jako wieloletni pracownik Poczty Polskiej S.A. znała zasady dotyczące przygotowania pieniędzy – nadwyżki wynikające z instrukcji finansowej. Mimo to w dniu 8 stycznia 2015 r. pozostawiła pieniądze na sali operacyjnej podczas godzin otwarcia urzędu dla petentów. Pozwana miała świadomość, że swoim zachowaniem narusza swoje obowiązki pracownicze. Takie zachowanie pozwanej w zakresie sprawowania pieczy nad powierzonymi jej pieniędzmi wykazywało cechy lekkomyślności i w związku z tym niemożliwym jest przyjąć, iż szkoda powstała z przyczyn od niej niezależnych w rozumieniu art. 124 § 3 k.p. W istocie bowiem z poczynionych ustaleń wynika nie tylko to, iż brak jest okoliczności wyłączających odpowiedzialność za szkodę, ale że pozytywnie zostało wykazane, iż jej zawinione zachowanie było zasadniczą przyczyną powstałej szkody. Inaczej mówiąc pozwana spowodowała szkodę swoim zawinionym zachowaniem się.

Na podstawie art. 125 § 2 k.p. Sąd uwzględnił żądanie strony powodowej w całości i zasądził na jej rzecz kwotę 80.000,00 zł tytułem odszkodowania wraz z odsetkami ustawowymi od 24 czerwca 2015 r.

Zasądając na rzecz powoda odsetki ustawowe w sposób wskazany w wyroku Sąd Okręgowy oparł się treści art. 481 §1 kc mającego zastosowanie w tej sprawie poprzez odesłanie zawarte w kodeksie pracy w dyspozycji art. 300, tzn. zgodnie z żądaniem powoda tj. od 24 czerwca 2015 r. (patrz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 1977 r., II CR 233/77, LEX nr 7962).

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 §1 k.p.c. Strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony.

Koszty procesu wyniosły: 4.000,00 zł opłata od pozwu (5% z kwoty 80.000,00 zł) plus wynagrodzenie dwóch pełnomocników (2 x 7.200,00 zł).

Skoro pozwana I. W. przegrała proces w 100% to Sąd zobowiązał ją do zwrotu powodowi kwotę 4.000,00 zł tytułem uiszczonej opłaty od pozwu.

Sąd zasądził od pozwanej także kwotę 7.200,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Koszt pełnomocnika powoda został wyliczony w oparciu o §8 ust. 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego wz urzędu (DZ. U. z 2015 r., poz. 1805).

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikom stron.

K.K.-W.